

державної фіскальної служби користуються лише платники податків, а органи фіскальної служби виступають як суб'єкт вирішення спору. Платник податків, який вирішив оскаржувати рішення податкового органу, повинен пам'ятати, що до його скарги висунутий ряд вимог, недотримання яких призведе до відмови у її розгляді.

Література:

1. Усенко Є. А. Правове регулювання процедур вирішення податкових спорів / Є. А. Усенко. – Х. : Право, 2011. – 184 с.
2. Ткачик Ф.П. Податкове консультування. Навчальний посібник / Ф.П. Ткачик – Тернопіль: Вектор, 2015. – 252 с.
3. Григорян Тетяна. Досудове врегулювання спорів із податковими органами / Тетяна Григорян, Євген Дмитренко // Незалежний аудитор. – 2012. – №10. – С. 62-66.

Василь ТКАЧУК

Тернопільський національний економічний університет

ВПЛИВ ВАЛЮТНИХ Ф'ЮЧЕРСІВ НА ВАЛЮТНО-КУРСОВУ СТАБІЛЬНІСТЬ

Загалом досягнення валютно-курсової стабільності, яка знаходить свій вияв у відносній стабільності валюто-обмінного курсу національної валюти, є одним із головних завдань грошово-кредитної політики держави. Саме відносна стабільність валютного курсу є вирішальним чинником збалансування експортних та імпорتنих потоків, досягнення рівноваги платіжного балансу, а в умовах України в силу цілої сукупності об'єктивних і суб'єктивних факторів, і однією із головних передумов глибини інфляційних процесів. Досягнення валютно-курсової стабільності дає можливість прогнозованого розвитку економічних, соціальних та навіть і політичних процесів у суспільстві.

Для досягнення валютно-курсової стабільності можуть бути використані різноманітні інструменти як економічного, так і адміністративного характеру. Вектори дії цих інструментів можуть бути спрямовані як у напрямку встановлення валютних обмежень, так і здійснення заходів валютної лібералізації. Загальною тенденцією сучасних валютних ринків як на національному, так на міжнародному рівнях при відмові від фіксації валютних курсів є валютна лібералізація. Здійснення заходів валютної лібералізації, як правило, супроводжується втратою валютно-курсової стабільності. Глибина і тривалість таких дисбалансів у значній мірі залежать від оперативності і способів використання комплексу економічних інструментів. Серед них важлива роль відводиться валютним ф'ючерсам.

Механізм біржових торгів валютними ф'ючерсами був запущений постановою НБУ №793 від 04 грудня 2014 року «Про затвердження Положення про порядок погодження Національним банком України типових (зразкових) форм деривативів». Цей документ передбачав механізм попереднього узгодження фондовими біржами типових форм деривативів, базовим активом яких валютні цінності, курс іноземної валюти (банківських металів) до гривні, відсоткові ставки або індекси за кожним видом із них до початку торгівлі. Протягом 2015 року були запущені торги ф'ючерсами на долар і євро (біржа «Перспектива» та Українська міжбанківська валютна біржа) та долар і золото (Українська біржа).

Терміни дії валютних ф'ючерсів в Україні - 6 місяців. Біржове гарантійне забезпечення суттєво відрізняється і об'єктивно обумовлено рівнем стабільності валют. Так ф'ючерс долар США – гривня потребує гарантійного забезпечення на рівні 20 відсотків, євро – долар – 6 відсотків, золото – 8 відсотків.

Потенційні можливості позитивного впливу валютних ф'ючерсів на валютно-курсову стабільність можуть бути охарактеризовані наступним чином:

- служать інструментом мінімізації валютних ризиків;
- надають можливості середньострокового прогнозування курсу і господарської діяльності економічних суб'єктів;

- забезпечують вивільнення до 80 відсотків оборотного капіталу;
- можливість вигідного забезпечення поставок валюти, особливо для сезонного бізнесу;
- гарантія поставок і швидкість розрахунків;
- можливість використання ефективних стратегій накопичення грошових коштів комбінуючи поєднання втрат і вигащів на динаміці валютних курсів і процентних ставках за депозитами.

Однак наявність очевидних вигод і переваг ще не забезпечує автоматичного позитивного результату. Для цього недостатньо прийняти належні нормативно-правові акти. Відсутність належного позитивного ефекту валютних ф'ючерсів обумовлена низькою долею цього інструменту у загальному обсягу оборотів валютного ринку. Тому першочерговими завданнями є проведення активної інформаційно-пропагандистської кампанії і розширення можливостей доступу до ринку валютних ф'ючерсів для якомога ширшого кола економічних суб'єктів.

Володимир УГРИН

Тернопільський національний економічний університет

КЛЮЧОВІ НАПРЯМИ СКОРОЧЕННЯ ОБСЯГІВ ПОДАТКОВОГО БОРГУ В УКРАЇНІ

В країнах із розвинутою ринковою економікою функціонування податкової системи спрямовано не лише на забезпечення мобілізації надходжень до державного та місцевих бюджетів, а й на застосовування різних механізмів, що сприяють розвитку і стимулюють діяльність суб'єктів підприємництва. В Україні через постійний дефіцит коштів у державному бюджеті на перше виходить фіскальна складова податків. Намагання мобілізувати максимально можливу суму податкових надходжень подекуди призводить до надмірного податкового навантаження та неможливості виконання платниками податків своїх податкових зобов'язань. Унаслідок цього платники доволі часто порушують податкову дисципліну. Відповідно посилюються загрози виникнення та накопичення податкового боргу. Вітчизняні науковці, вивчаючи проблеми податкового боргу, пропонують напрями його скорочення. Доволі частими є пропозиції щодо подолання проблеми неплатежів до бюджету та визначення шляхів управління податковим боргом з метою його мінімізації та оптимізації. Зауважимо, що спільними для цих рекомендацій є пропозиції щодо ведення боротьби з існуючим податковим боргом. Однак вважаємо за необхідне звернути увагу на превентивні заходи недопущення виникнення податкового боргу. Разом із цим, робота контролюючих органів має бути скерована не лише на застосування карально-примусових заходів, а на співпрацю з платниками податків та побудову партнерських відносин. Пропонуємо розглядати платника податків (боржника) як повноцінного партнера, в якого тимчасові фінансові труднощі, що позбавляють його можливості своєчасного виконання податкових зобов'язань.

З огляду на це існує нагальна потреба у розробці стратегічних напрямів запобігання виникненню податкового боргу та окреслення першочергових заходів, спрямованих на скорочення його обсягів в Україні, що мають використовуватись контролюючими органами у сфері оподаткування.

Стратегію можна розглядати як довгостроковий, послідовний, конструктивний, раціональний, підкріплений ідеологією, стійкий до невизначеності умов середовища план, який супроводжується постійним аналізом і моніторингом у процесі його реалізації та спрямований у підсумку на досягнення успіху. Стратегія має здатність переходити від абстракції до конкретики у вигляді конкретизованих планів для функціональних підрозділів.